

A szabadságharc leverése után Petőfi Sándor verseit, a harcra s helytállásra buzdító írásokat titkon terjesztették. S bizony őrt állítottak az alacsony homlokú házak elé a Tanácsköztársaság bukása után is, amikor a nagy csaták hősei a kis kályhák paraszának világánál a munkáskülönítmények dicsőségét idézték... Milyen más ma a helyzet! Mennyivel könnyebb nekünk hazaszeretetre, a nép szolgálatára nevelni: csak meg kell találni a helyes formákat, s megtölteni bátran azzal a sok anyaggal, melyet korunk nagyjai, a munkásmozgalom harcosai alakítottak valósággá.

Ezt tették Budapest X. kerületében is, ahol szorgos munka után elkészítették kerületük, Kőbánya munkásmozgalma történetének kiállítását, melyet felszabadulásuk évfordulóján nyitottak meg.

Munkásmozgalmi kiállítás Kőbányán

Aki végigjárta a kiállítást, bőséges anyaggal ismerkedhetett meg. Végigkísérhette Budapest iparának kialakulását, láthatta azt a nyomort, melyet a kapitalizmus szült: munkások gyermekeit szőnyegnélküli kőpadlón „pihenni” az apácák által vezetett „napköziben”. Felfigyelhetett a székesfőváros polgármesterének 1926. április 10-i rendeletére, melyben „megtiltja, hogy emberek istállóban lakjanak”, s a kőbányaiak a régi időkre emlékezve olvashatták erről a rendeletről a Világ kommentárját: „Kőbányán, a külső városrészben vannak ezek az istállók...”

S ugyanakkor született az új forradalmi osztály is, amely 1919-ben rövid időre kezébe vette a hatalmat. És olvashatjuk az egyik tablón a képek magyarázatán: „A munkástanács Kőbányán is szép munkát végzett. A Dreher-parkot, a Rottenbiller-kertek gyermekjátsszótérnek rendezték át, a munkásotthon az úri kaszinó helyiségeibe költözött. Lófogató kocsikat járatnak a Gyömrői úton, a két moziban és a Casinóban ismeretterjesztő és mesedélutánokat rendeztek...” Az ellenforradalom

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Szerző:

Kulcsár Ödön

Cím:

Munkásmozgalmi kiállítás
Kőbányán

Forrás:

Nép művelés
1956. V.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. fűz.)

(Oldal)

Idő:

"1956"

Személy:

Helyszám:

708

X. ker. Pártbizottság épülete

rémuralma Kőbányát sem kímélte. S újra mindennaposá vált az éhezés, a munkanélküliség. De a párt dolgozott. Röpcédulákat terjesztettek, harcra s helytállásra buzdították a dolgozókat. Az ifjú munkások, akiknek „bőrét korán tépte fel a tőke ostora”, szavalókórusokat alakítottak, melyre a m. kir. belügyminisztérium eszeveszett gyorsasággal egy gyűlöletet és félelmet eláruló körlevéllel válaszolt: a szavalókórusok — „a szocialista irodalom és művészet megismertetése szaktanfolyamokon szemináriumokon...”, tehát mindenütt be kell tiltani... És a harc nem volt hiábavaló, a fasiszták szétverése után véglegesen megdőlt országunkban a tőkés uralkodás.

A kiállítás nagy szakszerűséggel és többnyire alaposan készült. Nem mindentől elvonatkoztatva tárja szemünk elé Kőbánya munkásainak harcát, a tőkésuralom alatti helyzetét, hanem megfelelően kapcsolja az országban, sőt sok esetben a világban történt eseményekhez. Ezt azért találjuk különösen jónak, mert egyrészt a kerület munkásmozgalmára sem szigetelődhetett el — tehát így hiteles, másrészt a néző összefüggésekben látja azt a nagy küzdelmet, amit a dolgozók politikai és anyagi helyzetük javításáért folytattak.

S mindezt nemcsak képeken mutatja be a kiállítás, hanem világos szöveggel, térképekkel, grafikonokkal is magyarázza, teszi még érthe-

tőbbé. (Például: grafikont rajzoltak a reálbérek csökkenéséről, térképet készítettek az 1930. szeptember 1-i felvonulásról.)

A kiállítás nagy erényei mellett — s ez a jellemző — beszélünk kell azonban néhány hibáról is. Annál is inkább, mert ezeket többnyire a rendezés könnyed felületessége szülte...

Kezdjük talán ezzel: a kiállítást az X. kerületi pártbizottság épületében rendezték, de az épületen sehol nem találtunk olyan felírást, amely ezt hirdette volna. A rendezőség egyébként hasonlított az olyan emberre, aki nagy gonddal lő a céláblára, viszont az már nem érdekli, hogy talált-e: a kiállításon nem volt vendégkönyv, még hozzávetőleg sem lehet megállapítani, mennyien nézték meg...

Jobban kellett volna vigyázni a térképek rajzolásokor is. Például: a miskolci hadműveleteket ábrázoló térképen elemi hibák vannak... Ki kellett volna irtani a helyesírási és más zavaró hibákat a magyarázó szövegekből, címekből is. Elfogadható például egy szemináriumi jegyzetfüzetben a munkásosztály „m. o.” rövidítése, de egy tabló címében s főleg így „az m. o. helyzete” — nem! Nagy hibának tartjuk, hogy az „Akkik életüket adták boldog jelenünkért” című tablóra rákerült id. Fock Jenő fényképe is, aki 1955-ben halt meg. Több helyen hiányoznak a dátu-

mok, s ez főleg azért jelent nagy mulasztást, mert egy-egy tablón néha évtizedeket átfogó korpépet adnak...

Tudomásunk szerint a kiállítás anyagát egy munkaközösség több mint félszázadalmi munkával gyűjtötte össze. Sajnáljuk, hogy ezeknek az embereknek a nevét sehol sem tüntették fel a kiállításon, pedig megérdemelték volna...

Az apró hibák, bár bosszantók, de nem vonnak le a kiállítás értékéből. Úgy érezzük, a kőbányaiak példáját nemcsak Budapest többi kerülete, hanem vidéki városaink is követhetnék.

Kulcsár Ödön

Részlet a kiállítás-
ból

Balogh József (folyt.)

AZ IPAD HANYATLÁSA, AZ MŰ MELYET AZ 1929-30-AS ÉVBEN

A PÁRT HARCA A BALOLDALI ERŐK ÖSSZEFOGÁSÁÉRT A FASZ

Az ipad hanyatlása az 1929-30-
as években a baloldali erők
összefogásának következménye
volt. A párt harca a baloldali
erők összefogásáért a fasz

